

Ugyanezen cikkében közölt Szilády Zoltán egy borköszöntőt, „amely szintén kun szavakból szerkesztődött”. Hogy egy állítólagos kun szöveg csak egy lejegyzés által is mennyire eltorzul, arra kitünő példa épen a közölt vers, melyet e sorok írója nem egyszer, de sokszor és nemcsak egy megnevezett gazdától, de annak széleskörű családjában mástól is hallott. Összehasonlításképen a helyes szöveg a következő:

Gézum kalamász kezde kúze,
Szellárum dellárum nesze gerge,
Bort nem inni, veszteg élni
Obze tengere — Ámen.

Tálasi István.

Nagykőrösi tájszótár

II.

Bebötön. — Véletlenül ráakad valami ismerős helyre, váratlanul, terv nélkül bekukkant valahova, ahol szintén nem várják. „Kijártam az Ugyerokba földet nízni, oszt véletlenül a Czira sógor tanyájára is *bebötöntem*”.

Becsiccsant. — Beszopogatott a borból. Nem veszélyes, következmények nélküli esete a berugásnak. „Ugy étét az idő a komáékná, hogy mire észrevöttem, magam is *becsiccsantottam*, hogy alig tudtam főszáni a kocsira”.

Begyullad. — Nagyon megijed. „Ugy *begyullatt*, hogy még a kalapját is ott felejtötte”.

Beleborozdol. — Beleszól más beszédébe. Saját témáját igyekszik beszéde tárgyává tenni. Amikor valaki az okosabbak beszédét saját közbeszólásaival késlelteti. (*Borozdálás*; a számtásnál az az első barázda — mely után a többi igazodik — kiszántása, mely nagy gondot és gyakorlatot igényel. „Igazán mögtaníthatnák ezt a gyerököt égy kis tisztösségre, hogy né *borozdójjon* bele az öregebbeknek a beszélgyibe”.

Belittyent. — Enyhén berugott. Még a *becsiccsant*-nál is kíméletesebb megjelölése az ittasságnak. „Ebeszégettünk a komáva oszt biz égy kicsit *belittyentöttünk*”.

Belöttyen. — Bemegy valahova szétnézni, vagy látogatóba egész rövid időre. A *bebötön* igétől főleg abban tér el, hogy itt ismert helyre szándékosan megy be. De a bemenetel itt is jelentőségtelen. „Lénn jártam az ászögön, oszt *belöttyentem* égy pohár borra ángyomhó”.

Benyakal. — Jóllakik. Sokat eszik. Torkig eszi magát.

(Onnan eredhet, hogy a liba, meg a kacsa annyira jól tud lakni, hogy a nyaka egész végig duplájára vastagszik). Használják akkor is, midőn valaki sokat iszik. „Úgy *benyakátam* a disznótoron, hogy nem öszök égy hétig“.

Biggyeszködik. — Valaki az őt meg nem illető kiváltságos, feltűnő helyre illeszkedik, ilyen helyen büszkélkedik. Mikor valaki rangját felülmúló helyre ül s úgy tesz, mintha az megilletné. „Égy szóva sé hitta sénki a kocsira, oszt mégis mingyá az uram mellé *biggyeszködött*“.

Biggyeszt. — A semmibe vevés kifejezésére az alsó ajkat felhúzza. Ugyanígy a *pittyeszt.* „Ahelyött hogy köszönt vóna, a száját *pittyesztötte* a taknyos“. Jelenti azt is, hogy illeszt. Valamit feltűnő helyre odatesz. Feltűnési szándékból tesz valamit valahova „Ű is csakúgy *odabiggyesztötte* a kalapjához a bukrétát, mint amelyiket bevötték katonának“.

Bigyó. — Éjjeli edény.

Bika. — Bikanak hívják a gőzcséplőgép kazánját is.

Billeg. — Jegy, megjelölés. A jószág farára süített, vagy a garabó fülibe, esetleg a parupli nyelébe vésett betű, vagy betűk, a tulajdonos megjelölésére. *Billeg* az is, amikor valami házi állat testén sérülés következtében jel látható. Pl. nincs szőr valamelyik részen stb. „Tömd mög a libákat, de a *billegősre* vigyázz, mert könnyen a gégájába szalad“.

Birbitöl. — A *bizsörél*-l rokon. De itt nem simogatásról van szó, inkább gyengéd piszkálásról, de hasonló célból, mint amannál. Pld. a haját szokták birbitölni. Lehet a bőrt is birbitölni, de ez nem simogatást jelent, hanem szakgatott érintgetést. „*Birbitöd* mög a fejemet, hátha émüllik a fájása“.

Birizgál. — Az előbbi kettővel rokon. Itt azonban nem szükségképen újjal végzik, mint a másik kettőnél s ez már közel áll a csiklandozás fogalmához, de sokkal enyhébb. A középhelyet foglalja el a csiklandozás és simogatás között. Van olyan jelentése is, hogy ingerel, de itt is az ingerlés nagyon mérsékelt. „Egész este a fiává *birizgátatta* magát égy ingbegatyába, sémmít sé törődött vele, hogy vendég van a házná“. „Réguta *birizgájják* mán egymást, de nem mernek összeveszni“.

Bizgat. — Ösztökél, ingerel, bosszant valakit. „Né *bizgasd* mán, té is látod, hogy majd é fakad mérgibe“.

Bizsörél. — Mikor valaki az ujjá hegyével a másiknak bőrét csiklandozóan simogatja. „Még é nem aluttak, mindig egymás talpát *bizsöréték*“.

Bodag. — A legegyszerűbb, tölteléknélküli sós sült tészta. Szerény háziasszonyok használják saját süteményük lebecsémelésére is, szóbeszéd gyanánt. „Mökkinalak mán bennetöket, de szégyöllöm ezű a hitvány *bodagot* elibetök tönni“.

Bóbiskol. — Aki bóbiskol, az a fejét karjával feltámasztja és úgy álmosodik. „Ugy e tud a *bóbiskóni* a kocsmába, hogy egész éccaka é szót sé szöll“.

Bódorog. — Kódorog, kószál. Cél nélkül, kényelmesen összevissza járkál. „Raértömbű, még a kocsira vártam, *ebódorogtam* a szöllök közt“.

Bogarás. — Kiszámíthatatlan, abnormis szokású. Akinek a cselekedetei indokolatlanok. „Nem tuttam én avvá dülöre gyünni, *bogaras* embör a éppenhogý nem szaladgál“.

Bogrács. — Vasfazék. A tanyai, illetve mezsei ember összes konyha berendezése. Ebben főz, ebben tálal és ebből eszik, sőt ebben is mosogat. A régi parasztkonyhán lábason, vagy láncon főztek benne, kint a tanyán katlanon, vagy szolgafán.

Bóhászskodik. — Lassan késlekedve készül valahova, amikor sietni kellene. (Mikor a felkelő ember ahelyett hogy öltözködne, hozzáfog bolhát vadászni). „Hídd mán a Pistát, mongyad neki, hogy né *bóhászskoggyon*, mer nem ának a lovak“.

Bojszit. — Hederit, figyel, figyelembe vesz. Hallgat valamire. „Olyan e mintakkinék az eszit kivetötték, hijába beszélök neki, ide sé *bojszit*“.

Bóklász. — Összevissza járkálva valamit keresgél. Kószál valamit keresve. „Egész délután apipája után *bóklászott* a tallón“.

Bordó. — A kukorica szárnak a neve, amikor már a jószág a levelét lerágta róla, ilyenkor már csak a tüzelésre való. Amikor ez a lerágott szár még a jászolban, vagy egyébként szerte van, addig *izék* a neve, mikor már összekötik kévébe akkor válik *bordová*, vagyis mikor készen áll a fűtésre (kemencébe). „Három kive *bordová* mög két kive venyigévé úgy befűlik ez a kemőnce, hogy öt könyeret mög tudok benne sütni“.

Botromászskodik. — Bizonytalanul, nehezen, tapogatózva jár. „Bizon mán jó évinűt, de azé még a piacra mindön hétön *lébotromászskodik*“.

Bozsékol. — Túlságosan álmos, annyira, hogy nem bír egyenesen ülni, hanem nekiborul az asztalon. „Eriggy mán fekünni, né *bozsékojj* itt az asztalná“.

Böcsül, mögböcsül. — Magáz. Akit magázunk, azt mögböcsüjjük, akit per te szólítunk, azt minálunk nem böcsüjjük.

„*Böcsülítők* egymást? én nem *böcsülöm*, mer együtt katonáskottam vele“.

Bögyösködik. — Feszeleg, büszkélkedik, kifeszíti a mellét (bögyét). „A lánya is annyira *bögyösködik*, hogy majd eltörik a nyaka“.

Böncsök. — Kis fürt szőlő. Rosszul fejlett, hitvány szőlő. „Lelketlen embőr ez a szomszéd, mégcsak egy *böncsök* szőlőt sé adott ennek a gyerekeknek“.

Böngé. — A szüret után a szőlőben otffejejtett szőlőfürt. Az itteni jogszokás szerint ezt a *böngét* bárki megtalálja, magának megtarthatja. Szoktak szüret után gyerekek, vagy szegényebb népek a szőlőhegyekbe kilátogatni, *böngézni*. „Olyan sémmirevaló szödők vótak nálam az idén, hogy a fele termésőmet *böngének* hatták“.

(Folytatjuk).

Kiss László.

S Z E M L E

Kniezsa István: Pseudorumänen in Pannonien und in den Nordkarpathen.

Az oláh nemzeti tudományok, értve ezen elsősorban az ő nyelv- és történettudományukat, még ma is azon a színvonalon vannak, amelyen nálunk száz évvel ezelőtt Horvát István tudománya állott, akinek tudvalevőleg nem az igazság tárgyilagos kutatása, hanem a magyar nemzet egykori nagyságának, dicső voltának a tudomány segítségével való (ha török — ha szakad) bizonyítása volt a főcélja. Míg azonban nálunk a komolyabb emberek már akkor is csak mosolyogtak Horvát István erőlködésein, addig az oláhoknál nemesak hogy még ma is Horvát István módszerét követi (igen-igen csekély kivétellel) minden nyelvész és történész, hanem az egész oláh nemzet üdviválgása kíséri az ő tudományos mezbe burkolt hazafiáskodásukat. A bukaresti Tudományos Akadémia pl., amely pedig a tudomány művelésére volna hivatva, nem szégyelte nemrég, 1933-ban, kiadni Dr. Dragănu Miklósnak, a kolozsvári (persze oláh) egyetem tanárának(!) egy olyan munkáját (Româniî în veacurile IX—XIV. pe baza toponimiei și a onomasticeî = Az oláhok a IX—XIV. sz.-ban a helynevek és személynevek alapján), melyben ő — meg nem elégedve azzal, amit más oláh „tudósok“ ő elötte már százszor „bebizonyítottak“, hogy t. i. az erdélyi oláhok nem a XIII. sz. óta szivárogtak be hegyi pásztorokként Erdélybe, hanem Traján ott maradt nyomai katonáinak utódai — azt akarja bizonyítani, hogy még Dunántúl és az északi Kárpá-